2026/296

22.4.2026 г.

ДЕЛЕГИРАН РЕГЛАМЕНТ (ЕС) 2026/296 НА КОМИСИЯТА

от 9 февруари 2026 година

за допълнение на Регламент (ЕС) 2024/1781 на Европейския парламент и на Съвета чрез определяне на дерогации от забраната за унищожаване на непродадени потребителски продукти

ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз,

като взе предвид Регламент (ЕС) 2024/1781 на Европейския парламент и на Съвета от 13 юни 2024 г. за създаване на рамка за определяне на изискванията за екопроектиране за устойчиви продукти, за изменение на Директива (ЕС) 2020/1828 и Регламент (ЕС) 2023/1542 и за отмяна на Директива 2009/125/ЕО ([1]), и по-специално член 25, параграф 5 от него,

като има предвид, че:

(1) С член 25, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2024/1781 се забранява на икономическите оператори да унищожават определени непродадени потребителски продукти, считано от 19 юли 2026 г.

(2) За да се даде възможност на икономическите оператори да унищожават непродадени потребителски продукти, когато това е обосновано и целесъобразно по някоя от причините, посочени в член 25, параграф 5 от Регламент (ЕС) 2024/1781, е необходимо да се определят дерогации от забраната за унищожаване на непродадени потребителски продукти, изброени в приложение VII към същия регламент.

(3) В зависимост от обстоятелствата, които обосновават унищожаването, икономическите оператори могат все още да използват съответните непродадени продукти във вторично производство, да ги обновяват или даряват, както и да ги изхвърлят с цел подготовка за повторна употреба в съответствие с определението за „унищожаване“, съдържащо се в член 2, точка 34 от Регламент (ЕС) 2024/1781. Когато се прилага дерогация, унищожаването на непродадените потребителски продукти трябва да се извършва в съответствие с приоритетния ред на йерархията на отпадъците, както е посочена в член 4 от Директива 2008/98/ЕО на Европейския парламент и на Съвета ([2]), като се дава приоритет на рециклирането пред другите операциите по оползотворяване, в това число оползотворяване на енергия, и по обезвреждане.

(4) Целта на Регламент (ЕС) 2024/1781 е да се подобри екологичната устойчивост на продуктите. Забраната, установена в член 25, параграф 1 от същия регламент, не следва обаче да възпрепятства или да ограничава икономическите оператори да предприемат необходимите действия за гарантиране на високо равнище на безопасност и да унищожават непродадени потребителски продукти, когато те представляват риск за здравето или безопасността и когато липсват други подходящи мерки за смекчаване на последиците.

(5) Потребителските продукти могат да не съответстват на изискванията на правото на Съюза или на националното право и по причини, които не са свързани със здравето или безопасността на потребителите, например поради етични съображения, като използването на принудителен труд. В такива случаи унищожаването може да се изисква по силата на това право или да представлява подходяща мярка за смекчаване на последиците и поради това следва да бъде разрешено.

(6) Защитата на правата върху интелектуална собственост е от съществено значение за запазването на целостта на вътрешния пазар и за насърчаване на разработването и предлагането на пазара на нови продукти и технологии. В случаите, когато бъде установено, че непродадените потребителски продукти нарушават права върху интелектуална собственост, унищожаването им може да е необходимо, за да се предотврати по-нататъшно нарушение.

(7) Правата върху интелектуална собственост могат също така да бъдат свързани с валидни и подлежащи на изпълнение договорни задължения, като например лицензи, които ограничават продажбата или разпространението на даден продукт след определена дата. След тази дата унищожаването им може да е необходимо, за да се гарантира ефективното упражняване на тези права.

([1]) ОВ L, 2024/1781, 28.6.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1781/oj.

([2]) Директива 2008/98/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 19 ноември 2008 г. относно отпадъците и за отмяна на определени директиви (ОВ L 312, 22.11.2008 г., стр. 3, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2008/98/oj).

(8) Някои потребителски продукти може да са неподходящи за повторна употреба или вторично производство поради техническа неосъществимост на изискването да бъдат премахнати или направени трайно недостъпни етикети, лога или характеристики на проектирането на продукта. Това премахване може да е необходимо с цел спазване на правата върху интелектуална собственост. Потребителските продукти може също така да са неподходящи за повторна употреба или вторично производство, тъй като са неуместни в рамките на конкретен културен, етичен или обществен контекст. Макар да са в съответствие с правото на Съюза или националното право, такива продукти може да предизвикват полемика и да водя до морален дебат, да пораждат етични опасения или да противоречат на преобладаващите социално приети норми за проява на уважение, равенство или човешко достойнство. По-специално, но не само, в тази категория попадат продукти, които затвърждават дискриминацията, използват стереотипи или разчитат на подстрекателски език или образи. В такива случаи унищожаването следва да бъде възможно, когато то представлява най-ефективното и пропорционално средство за отговор на такива технически предизвикателства. Техническата неосъществимост се отнася до ситуации, в които съществуващите технологии, установените технически познания или експертният опит, с които разполага икономическият оператор, са недостатъчни или ненадеждни за прилагането на ефективни средства за правна защита.

(9) Следва да бъде възможно да се унищожават продукти, които са физически увредени, замърсени или с влошено качество вследствие на дейности и процеси по веригата на доставки. Това включва боравене със стоките, тяхното съхранение, транспорт, продажба на дребно или връщане от потребители, когато продуктите са върнати въз основа на правото на отказ, предвидено в Директива 2011/83/ЕС на Европейския парламент и на Съвета ([3]), или когато е приложимо — в рамките на по-дълъг срок за отказ, предоставен от търговеца, при условие че ремонтът не е технически осъществим или икономически ефективен.

(10) Следва да бъде възможно унищожаването на продукти, които са непригодни за целта, за която са предназначени, поради дефекти в проектирането или производството, в резултат на които продуктът е нефункционален. Продуктът следва да се счита за нефункционален, когато не притежава съществени характеристики, които потребителите основателно очакват, или когато дефектът компрометира основното предназначение на продукта. Унищожаването следва да бъде разрешено само когато такива продукти не могат да бъдат ремонтирани.

(11) Икономическите оператори могат да даряват непродадени потребителски продукти — с цел тяхната употреба или повторна употреба — на подходящи партньори за дарения, включително субекти на социалната икономика, които по силата на закон или обичайна практика приемат дарения на съответните потребителски продукти, като отдават приоритет на местните дарения, за да сведат до минимум въздействието върху околната среда и да насърчават създаването на устойчиви, основани на участието и приобщаващи бизнес модели и качествени работни места в Съюза. Когато такова предложение е било отправено директно до най-малко три подходящи субекта на социалната икономика в Съюза или е било публикувано на лесно достъпна страница на уебсайта на икономическия оператор за минимален срок от осем седмици и продуктите не са били приети за дарение, те могат да бъдат унищожени. Субектите на социалната икономика, които получават непродадени потребителски продукти като дарение, следва да имат право да унищожават тези продукти, ако не могат да намерят получатели за тях, освен ако за тези продукти се прилагат изискванията за разделно събиране и подготовка за повторна употреба на изхвърлените непродадени текстилни изделия, определени в Директива 2008/98/ЕО, или еквивалентни изисквания за други групи продукти.

(12) За да се предотвратят нежелани отрицателни последици за кръговите бизнес модели, които включват продажбата на продукти след подготовката им за повторна употреба, следва да бъде възможно унищожаването на непродадени потребителски продукти, които са били предоставени на пазара след операции, извършени от оператори по третиране на отпадъци в съответствие с Директива 2008/98/ЕО. В съответствие с посочената директива за да престане отпадъкът да бъде отпадък, трябва да съществува пазар или търсене за оползотворения продукт. Поради това при липсата на такъв пазар следва да е възможно продуктът да се унищожи.

(13) За да се предотврати злоупотребата и да се гарантира, че дерогациите, които прилагат икономическите оператори, са обосновани, така че унищожаването да остане крайна мярка, следва да бъдат въведени подходящи механизми за проверка, които, когато е уместно, да се основават на съществуващи практики за осигуряване на качеството на продуктите. За да се даде възможност на националните компетентни органи да осъществяват подходящи проверки, икономическите оператори следва да съхраняват цялата относима документация, използвана от тях, в продължение на пет години за целите на проверката. Когато няколко продукта са засегнати от едни и същи обстоятелства, обосноваващи тяхното унищожаване, документацията може да бъде съставена общо за всички такива продукти.

([3]) Директива 2011/83/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2011 г. относно правата на потребителите, за изменение на Директива 93/13/ЕИО на Съвета и Директива 1999/44/ЕО на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на Директива 85/577/ЕИО на Съвета и Директива № 97/7/ЕО на Европейския парламент и на Съвета (ОВ L 304, 22.11.2011 г., стр. 64, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2011/83/oj).

(14) Икономическите оператори, които са наясно с обстоятелствата, определящи приложимостта на някоя от дерогациите, предвидени в настоящия регламент по отношение на непродадените продукти, следва да предоставят на оператора по третиране на отпадъци, който получава изделията, декларация, в която да посочат приложимата дерогация, за да се оказва подкрепа за по-ефективни процеси на сортиране, да се повишава степента на повторна употреба и рециклиране и да се намаляват ненужните разходи за третиране на отпадъци,

ПРИЕ НАСТОЯЩИЯ РЕГЛАМЕНТ:

Член 1

Определения

За целите на настоящия регламент се прилагат следните определения:

1. „субект на социалната икономика“ означава субект на социалната икономика съгласно определението в член 3, точка 4и от Директива 2008/98/ЕО;

2. „икономически ефективен“ означава разходите за ремонт или обновяване на продукт да не надвишават общите разходи за унищожаване на този продукт и за материали, производство, опаковане, транспорт, попълване на наличностите с цел продажба и всякакви други административни или логистични разходи за замяна на същия продукт.

Член 2

Дерогации от забраната за унищожаване на непродадени потребителски продукти

Непродадените потребителски продукти, изброени в приложение VII към Регламент (ЕС) 2024/1781, могат да бъдат унищожени, при условие че може да бъде представена документацията, посочена в член 3, и е налице едно от следните обстоятелства:

а) продуктът е опасен продукт по смисъла на Регламент (ЕС) 2023/988 на Европейския парламент и на Съвета ([4]);

б) продуктът е непригоден за употреба по предназначение поради несъответствие с правото на Съюза или националното право, по причини, различни от посочените в буква а), и унищожаването се изисква по закон или представлява подходящо и пропорционално корективно действие;

в) установено е, че продуктът нарушава права върху интелектуална собственост въз основа на окончателно съдебно решение, решение, произтичащо от процедура за алтернативно разрешаване на спорове (АРС), уведомление от носител на права, компетентен орган или субект, упълномощен да действа от името на носител на права, или въз основа на вътрешно разследване, извършено от икономическия оператор, при условие че последният може надлежно да обоснове нарушението;

г) продуктът е обект на валиден и подлежащ на изпълнение лиценз или сходно договорно изискване, които защитават права върху интелектуална собственост, съгласно които продажбата, разпространението или всяка друга форма на прехвърляне на собствеността върху продукта след определен срок представлява нарушение на тези права върху интелектуална собственост, и този срок е изтекъл, при условие че икономическият оператор може надлежно да обоснове нарушението и да докаже, че унищожаването представлява подходящо и пропорционално корективно действие;

д) продуктът е неподходящ за подготовка за повторна употреба или вторично производство, тъй като е технически неосъществимо да се премахнат или направят трайно недостъпни етикети, лога или разпознаваемо проектиране на продукта или други характеристики, които са:

i) защитени с права върху интелектуална собственост; или

ii) считани за неуместни;

([4]) Регламент (ЕС) 2023/988 на Европейския парламент и на Съвета от 10 май 2023 г. относно общата безопасност на продуктите, за изменение на Регламент (ЕС) № 1025/2012 на Европейския парламент и на Съвета и на Директива (ЕС) 2020/1828 на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на Директива 2001/95/ЕО на Европейския парламент и на Съвета и на Директива 87/357/ЕИО на Съвета (ОВ L 135, 23.5.2023 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/988/oj).

е) продуктът може основателно да се счита за неприемлив за употреба от потребителите поради повреда, включително физическа повреда, влошаване на състоянието или замърсяване, включително свързани с хигиената проблеми, независимо дали това е причинено от потребителите или възниква при боравене с продукта от страна на икономическите оператори или други участници във веригата на доставки, при транспорта, търговията на дребно или съхранението, и ремонтът и обновяването не са технически осъществими или икономически ефективни;

ж) продуктът е непригоден за целта, за която е предназначен, поради дефекти в проектирането или производството, при които ремонтът не е технически осъществим;

з) само когато не е приложимо нито едно от обстоятелствата, посочени в букви а)—ж), продуктът е бил предложен за дарение или директно на най-малко три подходящи субекта на социалната икономика, намиращи се в Съюза, или на лесно достъпна страница на уебсайта на икономическия оператор за срок от най-малко осем седмици, и продуктът не е бил приет за дарение;

и) продуктът е бил получен от субект на социалната икономика, намиращ се в Съюза, като дарение, но не е намерен получател за него;

й) продуктът е бил предоставен на пазара след подготовка за повторна употреба от оператор по третиране на отпадъци, но не е намерен получател за него.

Член 3

Документация за проверка на съответствието

Икономическите оператори съхраняват в електронна форма следната документация за срок от пет години след унищожаването на непродаден потребителски продукт, който е предмет на дерогация съгласно член 2, и при поискване от страна на компетентните органи им предоставят документацията на разположение в срок от 30 дни от получаването на искането, освен ако информацията вече е налична за компетентния национален орган въз основа на друг правен акт:

а) за опасен продукт, посочен в член 2, буква а): един от следните елементи:

i) описание на опасението за здравето или безопасността, което компрометира съответствието с общото изискване за безопасност, посочено в член 5 от Регламент (ЕС) 2023/988, включително оценка на безопасността на продукта в съответствие с членове 6, 7 и 8 от посочения регламент;

ii) протокол от изпитване, който показва наличие на несъответстващи на изискванията химикали в продукт и в който се посочва приложимото право на Съюза или национално право;

б) за продукт, посочен в член 2, буква б): декларация за самооценка, в която се посочват видът на несъответствието и приложимото право на Съюза или национално право;

в) в случая, посочен в член 2, буква в): окончателното съдебно решение, решението по процедура за алтернативно разрешаване на спорове или уведомлението, посочено в същата буква, или документацията от вътрешно разследване, която обосновава нарушението;

г) в случая, посочен в член 2, буква г): лиценз, договор или споразумение, които са сключени с носителя на правата и в които изрично се определят ограниченията върху разпространението или други форми на прехвърляне на собствеността върху продукта след определен срок, придружени от обосновка, че унищожаването е подходящо и пропорционално;

д) в случая, посочен в член 2, буква д): протокол от проверка или придружаваща документация, доказваща че техническите възможности за подготовка на продукта за повторна употреба или вторично производство са били оценени и счетени за неосъществими, включително, когато е уместно, визуални доказателства, технически анализ или експертни становища, които обосновават техническата неосъществимост на изискването да бъдат премахнати или направени трайно недостъпни етикети, лога или разпознаваеми характеристики, които са защитени от права върху интелектуална собственост или които се считат за неуместни;

е) в случая на повреден продукт, посочен в член 2, буква е), или на продукт, непригоден за целта, за която е предназначен, посочен в буква ж) от същия член: една от следните категории документация:

i) доказателства, че продуктът е преминал през процедури за оценка на качеството, включително визуална проверка и сортиране, при които приоритет се дава на попълването на наличностите с цел продажба и на ремонтите, включително описание на процедурата за оценка на качеството, стандартизирани планове за отстраняване на щети при конкретни видове повреди и описание на конкретни случаи, в които ремонтът и обновяването са невъзможни поради технически причини или липса на икономическа ефективност — за продукт по член 2, буква е), или поради технически причини — за продукт по буква ж) от същия член;

ii) протокол от проверка под формата на техническо изпитване, резултати от приложими практически оценки или други експертни становища, които документират вида и степента на установените повреди при засегнатите продукти или партиди, както и неосъществимостта на корективни мерки поради технически причини или липса на икономическа ефективност — за продукт по член 2, буква е), или поради технически причини — за продукт по буква ж) от същия член;

ж) в случая, посочен в член 2, буква з): доказателства за направено предложение за дарение;

з) в случая, посочен в член 2, буква и): декларация, удостоверяваща, че продуктът е бил получен като дарение и че не е намерен получател за него;

и) в случая, посочен в член 2, буква й): документация, от която е видно, че продуктът е получен от оператор по третиране на отпадъци и че не е намерен получател за него.

Член 4

Декларация, предназначена за операторите по третиране на отпадъци

Икономическите оператори предоставят декларация относно приложимата дерогация на оператора по третиране на отпадъци, на когото предават непродадени потребителски продукти, които попадат в обхвата на една от дерогациите, предвидени в член 2.

Член 5

Преглед

Комисията прави преглед на настоящия регламент, като взема предвид новите продукти, добавени в приложение VII към Регламент (ЕС) 2024/1781, или целесъобразността на дерогациите, по-специално като преценява дали новите научни данни или развитието на съвременните технологии обосновават дерогация за прилагането на технологии за рециклиране с високо качество като вариант с най-малко отрицателно въздействие върху околната среда. Комисията представя резултатите от този преглед, включително, когато е целесъобразно, проект на предложение за преразглеждане, всеки път, когато в приложение VII към посочения регламент се добавя нов продукт, и във всички случаи не по-късно от 12 май 2031 година г.

Член 6

Влизане в сила и прилагане

Настоящият регламент влиза в сила на двадесетия ден след деня на публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Той се прилага от 19 юли 2026 г.

Настоящият регламент е задължителен в своята цялост и се прилага пряко във всички държави членки.

Съставено в Брюксел на 9 февруари 2026 година.

За Комисията
Председател
Ursula VON DER LEYEN